

DECIZIA nr. 35/111 din 05 august 2019

Cu privire la examinarea adresării Consiliului de Presă din Republica Moldova

În cadrul ședinței publice din 20 mai 2019, Consiliul Audiovizualului a examinat rezultatele monitorizării emisiunii „Vorbește Moldova”, difuzată de postul de televiziune „Prime” în două părți – la 15 și 16 aprilie 2019, cu titlul „Părinte, te iubesc”. În subiect a fost pus în discuție cazul unei minore care a fost abuzată sexual de tatăl vitreg (concubinul mamei), începând de la vârsta de 11 ani. În urma acestui abuz, fata a dat naștere unui copil, iar la moment, la vârsta de 14 ani, este însărcinată cu al doilea copil.

Pe marginea cazului și-au expus poziția minora, părinții și bunica acesteia, cât și specialiștii prezenți în platoul emisiunii (Ghenadie Văluță – preot, Alexandra Can – femeie de afaceri, Viola Muntean, Vitalie Iordache, Octavian Vîrlan – avocați, Mariana Siverenco – sexolog, Aurelia Bălan, Zinaida Gribincea – psihologi). Necâtând la faptul că în discuție a fost abordat un caz de abuz sexual, minora (victima) a justificat acțiunile tatălui său vitreg, susținând că ea nu a fost constrânsă de acesta de a întreține relații sexuale, din contra între ei există sentimente de dragoste și consideră că acesta trebuie să fie eliberat din arest.

Este de menționat că la realizarea și difuzarea subiectului respectiv, postul de televiziune „Prime” a întreprins următoarele măsuri cu privire la asigurarea protecției minorei:

- Instruirea participanților la emisiune de a utiliza în adresa minorei a unui alt prenume decât cel real. Despre acest lucru a menționat și prezentatoarea: „*Pentru că trebuie să-ți protejăm identitatea, te voi numi Diana*”.
- Prezența fetei la momentul aflării în platoul emisiunii a fost protejată de un paravan, iar prezentatoarea a venit cu specificarea: „*Având în vedere vârsta fetei și cazul pe care îl discutăm, vom vorbi cu ea de după paravan*”.
- Nu a fost dată publicității denumirea localității de unde este minora, iar secvențele în care cei prezenți au menționat într-un mod oarecare unele indicii care ar putea duce la identificarea minorei, au fost blurate.

Totodată, este de precizat faptul că la finalul emisiunii s-a adus la cunoștința publicului că minora a fost plasată într-un centru maternal din cadrul Centrului Mamei și Copilului, unde se va afla sub supravegherea specialiștilor. Atât tânăra, cât și părinții acesteia au acceptat această propunere, iar mama copilei a spus că este fericită că în sfârșit a găsit un compromis cu fiica sa.

În temeiul prevederilor art. 83 alin. (2) din Codul serviciilor media audiovizuale, precum și în scopul examinării obiective a tuturor circumstanțelor, prin scrisoarea nr. 352 din 02 mai curent, Consiliul Audiovizualului a solicitat poziția „General Media Group Corp” vizavi de emisiunea respectivă.

Prin scrisoarea f/nr. din 08.05.2019, „General Media Group Corp” SRL a comunicat Consiliului Audiovizualului că la realizarea acestui subiect s-a acționat în interesul copilului, având acordul părinților și acordul copilului (acordurile se anexează), iar *„înainte de realizarea emisiunii, atât părinții, cât și copila au fost informați despre conținutul și procesul de derulare a acestei emisiuni, fiindu-le explicate scopul, contextul interviului și modul în care va fi utilizat, mai mult în cadrul emisiunii au fost prezenți mai mulți experți, dintre care și un psiholog”*.

„General Media Group Corp” SRL a mai declarat că subiectul difuzat la 15 și 16 aprilie 2019 a fost tratat într-o manieră corectă și echilibrată. În acest context, furnizorul de servicii media susține că în prima parte a emisiunii, care a fost difuzată pe data de 15 aprilie 2019, prezentatoarea a specificat că numele minorei nu este real, fiind numită în cadrul emisiunii cu un alt nume decât cel indicat în actul de identitate, la fel nu au fost făcute publice datele cu caracter personal ale copilei, de asemenea pe parcursul emisiunii a fost acoperită, prin blurare, localitatea de unde este minora. Astfel, „General Media Group Corp” SRL menționează că la realizarea emisiunii s-a ținut cont de prevederile Deciziei CCA nr. 99 din 19.07.2012, și anume:

- *Art. 6: „Participarea copilului în vârsta de până la 16 ani la programe audiovizuale, altele decât evenimentele culturale și competițiile sportive, este posibilă numai cu acordul acestuia, precum și cu consimțământul părinților sau, după caz, al reprezentantului legal”.*
- *Art. 7: „Este interzisă difuzarea oricăror indicii care ar putea duce la identificarea copiilor în vârstă de până la 16 ani, implicați în situații cu conotație negativă (accidente, infracțiuni, abuz sexual, abuz fizic sau psihic, dispute familiale, sinucideri, abuz de droguri, abuz de alcool etc.), inclusiv ca victime sau martori. Fac excepție situațiile în care jurnalistul acționează, cu acordul părinților sau tutorilor legali, în interesul superior al copiilor”.*
- *Art. 9: „În situații în care copilul în vârstă de până la 16 ani este victimă a unor infracțiuni, altele decât situațiile prevăzute la art. 7, 8, sau a fost supus unor abuzuri fizice ori psihice, difuzarea de imagini sau declarații este posibilă numai cu acordul copilului, precum și cu acordul părinților, al altui reprezentant legal ori, după caz, al persoanei în grija căreia se află copilul”.*
- *Art. 12: „Radiodifuzorii sunt obligați să informeze copilul, părinții sau reprezentantul legal al acestuia cu privire la drepturile lor înainte de filmare sau de înregistrare. De asemenea, acestora li se va explica scopul, contextul interviului și modul în care va fi utilizat”, ceea ce a fost respectat de producătorul emisiunii.*

„General Media Group Corp” SRL a prezentat CA o declarație semnată de către mama minorei cu privire la acordul de participare a ei și a fiicei sale la emisiune.

Pe data de 31 iulie 2019, la Consiliul Audiovizualului a parvenit adresarea nr. 15/07 din 31.07.2019 a Consiliului de Presă din Republica Moldova prin care se solicită de a efectua o analiză repetată a conținutul edițiilor din 15 și 16 iulie 2019 ale emisiunii „Vorbește Moldova”, difuzată de postul de televiziune „Prime”, întrucât la examinarea soldată cu emiterea Deciziei CA nr. 20/67 din 17 mai 2019 nu au fost luate în calcul unele prevederi legale și de aspecte semnalate ca încălcări de către Consiliul de Presă în Apelul public adresat la 26 aprilie 2019.

În această ordine de idei, Consiliul de Presă reiterează că în cele două ediții ale emisiunii „Vorbește Moldova”, care au avut titlul „Părinte, te iubesc”, realizatorii au comis abateri grave de la normele deontologice și de la cele legale, de aceea solicită repetat Consiliului Audiovizualului să le examineze și să le dea o apreciere corespunzătoare.

În acest sens, Consiliul de Presă, în solicitarea adresată Consiliului Audiovizualului, menționează că autorii emisiunii au încălcat Legea nr. 30 din 07.03.2013 cu privire la protecția copiilor împotriva impactului negativ al informației. Astfel, chiar dacă numele fetei abuzate a fost modificat și imaginea a fost protejată, ea poate fi recunoscută după voce și datorită prezenței în studio, cu identitate

neprotejată, a părinților și a bunicii, fapt care l-a remarcat și Ombusmanul Copilului, dna Maia Bănărescu, care a specificat că *„Prezența în platou a mamei, bunicii și tatălui biologic al minorei a fost în contradicție cu prevederile Legii nr. 133 din 8 iulie 2011 privind protecția datelor cu caracter personal, astfel, cu toate că prezentatoarea emisiunii și experții din platou nu au pronunțat numele fetei, prezența în cadrul emisiunii a rudelor apropiate servesc drept element de identificare ulterioară a minorei”*. Tot în cadrul adresării Consiliului de Presă se menționează că *„Ombusmanul Copilului face trimitere la prevederile art. 3 al Convenției ONU cu privire la drepturile copilului, care stabilește că „în toate acțiunile care îi privesc pe copii, fie că sunt luate de instituții publice sau private de protecție socială, de către tribunale, autorități administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate”*. Mai mult, în conformitate cu prevederile Comentariului General nr. 14 (2013) al Comitetului ONU pentru drepturile copilului, se evidențiază că unul din conceptele realizării interesului superior al copilului în coroborare cu art. 19 și 39 din Convenție (protecția față de abuz și neglijare și îngrijirea recuperatorie) este evitarea revictimizării copilului care a suferit de pe urma unui abuz fizic, psihologic sau sexual”

În adresarea sa, Consiliul de Presă, susține că misiunea Consiliului Audiovizualului este de a supraveghea respectarea legii în audiovizual și a sancționa derapajele de la lege în produsele difuzate de posturile de radio și TV.

Așadar, solicită respectuos să se facă uz de obligațiunile și pârghiile care sunt atribuite Consiliului Audiovizualului prin lege, pentru a pedepsi încălcările comise de postul de televiziune „Prime” la realizarea emisiunii „Vorbește Moldova”. Totodată, Consiliul de Presă așteaptă ca, pe lângă sancțiunile pe care le aplică conform legii, Consiliul Audiovizualului să descurajeze în general, prin atitudine și reacție publică, producerea de astfel de programe, atât la postul de televiziune „Prime”, cât și la restul televiziunilor din țară.

Prezentă la ședință, președinta Consiliului de Presă din Republica Moldova, Viorica Zaharia, a menționat că apelul repetat al Consiliului de Presă se datorează faptului că unele argumente din primul apel din data de 26 aprilie 2019 nu au fost luate în seamă la analiza emisiunii „Vorbește Moldova” or, în decizia Consiliului Audiovizualului pe marginea acestei chestiuni nu au fost examinate aspectele legate de respectarea Legii nr. 30 din 07.03.2013 *Cu privire la protecția copiilor împotriva impactului negativ al informației*, care interzice difuzarea interviurilor și declarațiilor în care copiilor le sunt solicitate păreri referitoare la probleme intime de familie sau probleme care le depășesc puterea de judecată.

De asemenea, Viorica Zaharia a făcut trimitere și la prevederile art. 15 din Codul serviciilor media audiovizuale, care obligă furnizorii de servicii media să respecte principiul interesului superior al copilului, și anume: alin. (2) *„Minorul are dreptul la protecția imaginii și a vieții sale private”* și alin. (5) *„În cadrul programelor audiovizuale, minorul nu poate fi folosit sau expus de către părinți, rude, reprezentanți legali, avocați sau alte persoane responsabile de creșterea și îngrijirea acestuia, în scopul de a obține avantaje de orice tip sau de a influența deciziile autorităților publice”*. Președinta Consiliului de Presă din Republica Moldova susține că aceste două prevederi nu au fost analizate corespunzător de către Consiliul Audiovizualului și, în opinia membrilor Consiliului de Presă, în acest caz, pe de o parte, interesele realizatorilor emisiunii au fost să facă un material senzațional, iar pe de altă parte, acest copil a fost folosit de către adulți în speranța că va sensibiliza instanța de judecată pentru o hotărâre favorabilă a agresorului la Curtea de Apel, întrucât procesul de abuz este în derulare.

Reprezentanta postului de televiziune „Prime”, prezentă la ședință, și-a manifestat indignarea asupra faptului că a fost încălcat termenul de informare a subiecților interesați despre data desfășurării ședinței (art. 83 alin. (4) din Codul serviciilor media audiovizuale).

Totodată, reprezentanta „Prime” a menționat că acțiunile date sunt o intimidare și o constrângere din partea autorității la adresa mass-media, deoarece această sesizare a fost deja examinată în cadrul

ședinței publice, unde Consiliul Audiovizualului s-a expus pe marginea respectivului subiect, iar aceste fapte reprezintă acțiuni care nu se încadrează în cadrul legal, or, legislația Republicii Moldova prevede clar că nimeni nu poate fi sancționat pentru o faptă care deja a fost o dată sancționată.

În acest sens, Consiliul Audiovizualului menționează că Decizia nr. 20/67 din 17 mai 2019, cu privire la examinarea rezultatelor monitorizării postului de televiziune „Prime”, a fost adoptată în urma executării controlului din oficiu, a emisiunii „Vorbește Moldova” la data de 15 și 16 aprilie, iar postul de televiziune „Prime” nu a fost sancționat prin decizia respectivă.

Referitor la sesizarea parvenită, reprezentanta „Prime” a declarat că la realizarea subiectului „Părinte, te iubesc”, difuzat la 15 și 16 aprilie 2019, în cadrul emisiunii „Vorbește Moldova”, la postul de televiziune „Prime”, așa cum a fost expusă poziția furnizorului de servicii media și în scrisoarea din luna mai pe marginea subiectului, au fost respectate prevederile art. 6 și 9 ale Deciziei CCA nr. 99 din 19.07.2012 – *Cu privire la respectarea drepturilor și protecția copilului în programele audiovizuale*, la scrisoare fiind atașate și acordurile necesare. Astfel, reprezentanta „Prime” a solicitat ca cererea Consiliului de Presă să fie ca nefondată.

La ședința Consiliului Audiovizualului a fost prezent și Aleksandr Dzechiș, producătorul emisiunii „Vorbește Moldova”, care a menționat că atât minora, cât și părinții și-au dat acordul să participe la emisiune. Producătorul a respins acuzațiile că emisiunea „Vorbește Moldova” a avut scopul de a proteja agresorul și a influența judecata, menționând că acest gen de emisiuni nu pot influența, în nici un fel, deciziile instanțelor de judecată. Obiectivul acestei emisiuni a fost de a sensibiliza publicul și a arăta care este situația de fapt, specificând că pentru unii oameni emisiunea „Vorbește Moldova” este considerată o ultimă speranță de a fi auziți și ajutați să-și rezolve problemele cu care se confruntă în relațiile de familie, dar și cele cauzate de indiferența autorităților.

În cadrul dezbaterilor publice, membra Consiliului Audiovizualului, Olga Guțuțui, a declarat că la difuzarea subiectului „Părinte, te iubesc” au fost încălcate prevederile art.10 din Decizia CCA nr. 99 din 19.07.2012 – *Cu privire la respectarea drepturilor și protecția copilului în programele audiovizuale*, care stipulează că: *„Este interzisă difuzarea programelor ce conțin reconstituiri ale infracțiunilor abuzurilor și altor situații cu conotație negativă, în care sunt prezenți copii de până la 16 ani, precum și interviuri sau declarații ale acestora în legătură cu subiecte intime, evenimente dramatice, din comunitate sau din familie, la care aceștia au fost martori”*, insistând asupra faptului că în emisiune a fost reconstituită drama de abuz prin care a trecut minora. Olga Guțuțui a pledat pentru sancționarea postului de televiziune „Prime” anume pentru nerespectarea acestui articol din decizia CA.

La rândul său, membra CA, Veronica Cojocar, a menționat că susține poziția furnizorului de servicii media, așa cum a susținut-o și data trecută, precizând că subiectul „Părinte, te iubesc”, discutat în cadrul emisiunii „Vorbește Moldova”, nu a prezentat o dramă, dar s-a pus accent pe viziunea greșită a minorei. Totodată, Veronica Cojocar a declarat că postul de televiziune a respectat toate principiile de comunicare audiovizuală.

Membrul CA, Corneliu Mihalache, a specificat că subiectul pus în discuție este unul sensibil, dar ceea ce face Consiliul de Presă pare a fi cenzură, deoarece sunt mulți oameni care urmăresc astfel de emisiuni și faptul că „Prime” a ridicat această problemă este o acțiune pozitivă. Membrul CA a mai adăugat că nimeni nu are dreptul să se implice în formatul unui program al vreunui post de televiziune, iar dacă va fi interzis accesul minorilor la emisiuni, atunci nu vor fi scoase în evidență problemele de abuzuri grave cu care se ciocnesc copiii. În acest sens, Corneliu Mihalache a recomandat ca acest gen de probleme să fie abordate în cadrul unor emisiuni serioase, în care să fie găsite soluții pentru prevenirea abuzurilor asupra copiilor.

Artur Cozma, membru CA, a declarat că în cazul subiectului respectiv, mai ales că este vorba de hărțuire sexuală sau un astfel de gen de acțiune, ar fi corect să prevaleze legislația care restricționează reconstituirea acestei situații.

În această ordine de idei, membra Consiliului Audiovizualului, Dorina Curnic, a atras atenția asupra faptului că în demersul dlui Petru Macovei se solicită Consiliului Audiovizualului să examineze și apelul dnei Maia Bănărescu, care vine cu anumite recomandări și propuneri de a realiza împreună mai multe acțiuni, anume pentru a limita acest fenomen.

Președintele Consiliului Audiovizualului, Dragoș Vicol, a declarat că în discuție a fost pus un subiect deosebit de sensibil care a creat viziuni diferite vizavi de interesul superior al copilului, pe de o parte, postul de televiziune consideră că interesul superior al copilului a fost protejat, dar se prevalează de dreptul de a informa opinia publică despre asemenea cazuri, asigurându-se de faptul că interesul superior al copilului a fost respectat, pe de altă parte, este demersul Consiliului de Presă, care consideră că în decizia noastră interesul superior al copilului din perspectiva audiovizualului nu a fost respectat, fiind solicitat ca Consiliul să-și reconsidere punctul de vedere. Totodată, Dragoș Vicol a menționat că prevederile Deciziei CCA nr. 99 din 19.07.2012 – *Cu privire la respectarea drepturilor și protecția copilului în programele audiovizuale* obligă Consiliul Audiovizualului să adopte o decizie mai vehementă.

În conformitate cu prevederile Codului serviciilor media audiovizuale, adoptat prin Legea nr. 174 din 08.11.2018, **Consiliul Audiovizualului**

DECIDE:

1. A lua act de apelul Consiliului de Presă din Republica Moldova nr. 15/07 din 31 iulie 2019 (PRO – (7) UNANIM – D. VICOL, T. BURAGA, V. COJOCARU, A. COZMA, D. CURNIC, O. GUȚUȚUI și Iu. ROȘCA).

2. A aplica amendă în mărime de 10 000 de lei „General Media Group Corp” SRL, fondatoarea postului de televiziune „Prime” (Licența de emisie AC nr. 000748 din. 24.09.17), pentru nerespectarea prevederilor art. 10 din Decizia CCA nr. 99 din 19.07.2012 *Cu privire la respectarea drepturilor și protecția copilului în programele audiovizuale*, în conformitate cu art. 84 alin. (6) lit. a) din Codul serviciilor media audiovizuale (PRO – (5) – D. VICOL, T. BURAGA, A. COZMA, O. GUȚUȚUI și Iu. ROȘCA; CONTRA – (2) – V. COJOCARU și D. CURNIC).

3. În conformitate cu prevederile art. 84 alin. (11) și (12) din Codul serviciilor media audiovizuale, „General Media Group Corp” SRL, fondatoarea postului de televiziune „Prime”, este obligată să difuzeze textul sancțiunii în următoarele 48 de ore de la data adoptării deciziei privind aplicarea sancțiunii, sonor și/sau vizual, de cel puțin 3 ori, în orele de maximă audiență, din care o dată în principalul program audiovizual de știri, în cazul serviciilor media audiovizuale generaliste și/sau de știri:

„Consiliul Audiovizualului a sancționat cu amendă în mărime de 10 000 de lei „General Media Group Corp” SRL, fondatoarea postului de televiziune „Prime”, pentru încălcarea prevederilor art. 10 din Decizia CCA nr. 99 din 19.07.2012 Cu privire la respectarea drepturilor și protecția copilului în programele audiovizuale, conform cărora: „Este interzisă difuzarea programelor ce conțin reconstituiri ale infracțiunilor abuzurilor și altor situații cu conotație negativă, în care sunt prezenți copii de până la 16 ani, precum și interviuri sau declarații ale acestora în legătură cu subiecte intime, evenimente dramatice, din comunitate sau din familie, la care aceștia au fost martori”.

3.1. „General Media Group Corp” SRL va prezenta, în termen de 48 de ore de la aducerea la cunoștință a prezentei decizii, un raport despre executarea pct. 3 al deciziei, care va include data și ora difuzării textului sancțiunii.

4. „General Media Group Corp” SRL va prezenta dovada achitării amenzii în termen de 30 de zile din momentul publicării prezentei decizii în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

5. Datele bancare pentru achitarea amenzii:

Cod fiscal: 1006601000037

Beneficiar: Ministerul Finanțelor – Trezoreria de Stat

Adresa băncii: mun. Chișinău, str. Constantin Tănase, 7

Codul IBAN: MDXXTR G AAA 143111 LLLL 0000

„XX” – codul de control, care se formează conform Anexei nr. 4 la Hotărârea Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr. 157 din 1 august 2013 „Regulamentul cu privire la Transferul de credit” (cod numeric);

„LLLL” – cod ce descifrează codul localității conform CUATM (cod numeric).

6. În conformitate cu prevederile art. 84 alin. (15) din Codul serviciilor media audiovizuale, prezenta decizie devine executorie de la data publicării și poate fi atacată în instanța de judecată de către furnizorul de servicii media sancționat, în termen de 30 de zile de din momentul aducerii la cunoștință a prezentei decizii.

7. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Direcția monitorizare TV și Serviciul economie, finanțe și evidență contabilă.

8. Prezenta decizie intră în vigoare la data adoptării și va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a Consiliului Audiovizualului.

PREȘEDINTE

Dragoș VICOL